

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 301

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 26 januari 2022

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

PFAS-/PFOS-vervuiling regio Zwijndrecht - Verruimd bloedonderzoek

De Vlaamse Regering heeft beslist om alle omwonenden in een straal van 5 kilometer rond de fabriek van 3M (in het oosten begrensd door de Schelde) de kans te geven om hun bloed te laten analyseren.

Op de website van de Vlaamse overheid wordt op dit ogenblik vermeld dat de praktische organisatie echter nog wat voorbereidingstijd vraagt, maar dat de inwoners zo snel mogelijk duidelijke communicatie zullen krijgen over het verloop van de extra bloedonderzoeken. Zodra er meer informatie is, zou men die op de website moeten terugvinden, maar deze info is nog steeds niet beschikbaar.[\[1\]](#)

Bovendien heerst er niet alleen bij inwoners die binnen een straal van 5 kilometer rond het bedrijf 3M wonen ongerustheid over mogelijke hoge PFAS-waarden in hun lichaam. Die angst wordt ook gedeeld door inwoners die lange tijd binnen deze straal woonden maar intussen verhuisd zijn, en door werknemers die niet in deze regio wonen, maar binnen deze straal lange tijd tewerkgesteld zijn geweest op sites rond 3M.

In de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 27 oktober 2021 werd de minister al expliciet gevraagd of het mogelijk was minstens ook de inwonersgroep die lange tijd binnen een straal van 5 kilometer rond 3M heeft gewoond maar intussen al verhuisde, toe te laten tot dit nieuwe bloedonderzoek. Die vraag bleef door de minister echter onbeantwoord.

Vanuit budgettair oogpunt mag de opname van deze extra te onderzoeken personen echter geen enkel bezwaar vormen. De Vlaamse Regering kan, in toepassing van artikel 54 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, PFAS-vervuiler 3M immers verplichten een financiële bijdrage voor deze bloedonderzoekskosten te storten in het daartoe voorziene fonds.

1. Wat is de stand van zaken qua voorbereiding van dit nieuwe bloedonderzoek, wanneer zullen de inwoners binnen een straal van 5 kilometer rond het bedrijf 3M duidelijke info krijgen over het verloop van dit onderzoek en wanneer zal dit onderzoek effectief starten?
2. Werd het fonds waarin 3M kan verplicht worden om zijn financiële bijdrage te storten, intussen opgericht door de Vlaamse Regering? Wat is op dit ogenblik het beschikbare saldo van dit fonds? Werd er intussen ook al effectief een verplicht te storten financiële bijdrage in dit fonds aan 3M opgelegd? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welk bedrag dient 3M op dit ogenblik in het fonds te storten en tegen wanneer?

3. Kunnen de inwoners die lange tijd binnen een straal van 5 kilometer rond het bedrijf 3M woonden maar intussen verhuisd zijn, alsnog toegelaten worden tot dit nieuwe bloedonderzoek? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wat zijn dan daarvoor de modaliteiten voor deze ex-inwoners?
4. Kunnen de werknemers die niet in de regio Zwijndrecht wonen maar die langere tijd tewerkgesteld zijn geweest op sites in een straal van 5 kilometer rond het bedrijf 3M, alsnog toegelaten worden tot dit nieuwe bloedonderzoek? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wat zijn dan daarvoor de modaliteiten voor deze werknemers?

[1] <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/zwijndrecht/pfas-bevolkingsonderzoek-bij-omwonenden-van-de-3m-site-in-zwijndrecht>

ANTWOORD

op vraag nr. 301 van 26 januari 2022

van **STEFAN SINTOBIN**

1. Voor de organisatie van de bloedafnames, de analyses en de communicatie van de resultaten wordt momenteel een overheidsopdracht uitgeschreven. Deze overheidsopdracht zal ook de validatie van een minder invasieve techniek (t.o.v. de veneuze bloedafname) om bloed af te nemen omvatten. Eens deze minder invasieve techniek is gevalideerd, kan die ingezet worden om bloedafnames bij kinderen (en volwassenen) te verrichten. Of die validatie succesvol kan uitgevoerd worden is momenteel nog niet zeker, hierin verricht Vlaanderen innovatief pionierswerk in Europa om dit op grote schaal trachten uit te rollen. Daarnaast is de kwaliteitscontrole (QA/QC) van staalname, analyses, statistiek en interpretatie een belangrijk aspect dat voor deze schaal goed voorbereid dient te worden.
Deze overheidsopdracht is inhoudelijk vrij complex en vraagt afstemming met verschillende experts. Ook juridisch moet dit terdege voorbereid worden, daarnaast dient het geheel te worden voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. We hopen de openbare aanbesteding Europees te publiceren in maart 2022 en we gaan drie maanden intekentijd geven – kwestie om kwalitatieve offertes te kunnen ontvangen voor een niet zo evidente opdracht. Dit geeft ook de tijd aan de klinische labo's zich te organiseren (zij hebben ervaring in opschaling en logistiek voor staalname en analyse) i.s.m. onderzoekslabo's (met ervaring in kwaliteit, statistiek, interpretatie en communicatie). PFAS-analyses op bloed in een dergelijk aantal zijn geen standaard beschikbare testcapaciteit. De start van het onderzoek kan men verwachten in de zomer van 2022.
2. In samenwerking met mijn collega Mevr. Demir zijn er stappen in voorbereiding om een financiële bijdrage te kunnen voorleggen bij 3M Belgium. Het is belangrijk dit correct en juridisch omzichtig voor te bereiden. De eerste stappen werden dus gezet, maar concrete richtdata of bedragen kan ik helaas nog niet meegeven.
3. In de eerste plaats zullen de omwonenden die momenteel binnen een straal van 5 km rond 3M ten westen van de Schelde wonen in aanmerking komen voor een bloedafname (in lijn met <https://www.vlaanderen.be/natuur-en-milieu/milieuhinder/alle-omwonenden-in-een-straal-van-5-km-rond-3m-krijgen-kans-voor-bloedonderzoek>).

In de loop van het project, zal worden bekeken en onderzocht of ook de volgende groepen in aanmerking komen voor een bloedafname voor bepaling van PFAS:

- Burgers die binnen een straal van 5 km rond 3M ten oosten van de Schelde wonen
- Burgers die buiten de straal van 5 km rond 3M wonen
- Vroegere inwoners van het gebied binnen een straal van 5 km rond 3M

De motivatie om die overweging pas in een latere fase te maken berust op de beschikbare capaciteit en middelen, en die risicogericht in te zetten op de meest geïmpacteerde omwonenden het kortst bij de site van 3M, rekening houdend met de verspreiding vooral in de hoofdwindrichting NO-ZW. Bovendien worden de mensen die daar nu wonen gevat door de no-regret maatregelen en nemen zij dus best zelf al blootstellingsbeperkende maatregelen. Het resultaat van een bloedafname kan hen eventueel motiveren om die no-regret maatregelen strikt op te volgen.

De afstandsrelatie die wordt gezien in de onderzoeksresultaten zal gaandeweg aantonen of we dienen uit te breiden. Wat betreft de vroegere inwoners is het onmogelijk om hierin een onderbouwde keuze te maken (aantal jaar daar gewoond, leeftijd, moestuin, pas verhuisd in jaar x ... ?) – er zijn immers altijd wel redenen om iemand wel dan niet te includeren uit het verleden. Dit dient dus in een latere fase ten gronde bekeken te worden.

- 4 Wat voormalige werknemers betreft, dat valt onder federale bevoegdheid en daarvoor dient men zich te wenden tot FEDRIS.